

AZ ORSZÁGOS KÖRNYEZETI INFORMÁCIÓS RENDSZER (OKIR) TALAJDEGRADÁCIÓS ALRENDSZERÉNEK (TDR) KIALAKÍTÁSA

A Környezet és Energia Operatív Program (KEOP), valamint a Közép-Magyarországi Operatív Program keretében a Környezetvédelmi célú informatikai fejlesztések a Közigazgatásban (e-környezetvédelem) című pályázati konstrukcióban a Magyar Tudományos Akadémia Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet (MTA TAKI), mint projektgazda az Országos Környezeti Információs Rendszerhez (OKIR) kapcsolódóan Talajdegradációs Információs Rendszert (TDR) fejleszt.

A projekt címe: Az Országos Környezeti Információs Rendszer (OKIR) talajdegradációs alrendszerének (TDR) kialakítása

A projekt azonosítója: KEOP-6.3.0/2F/09-2009-0006

A projekt támogatója: EU Kohéziós Alap/Európai Regionális Fejlesztési Alap

A projekt időtartama: 2010. május 1 – 2012. október 31.

A projekt támogatásának összege a teljes futamidőre: 285 300 ezer HUF

Konzorciumvezető: MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet

A projekt honlapja: <http://projects.rissac.hu/tdr> (1. ábra)

1. ábra „Az Országos Környezeti Információs Rendszer (OKIR) talajdegradációs alrendszerének (TDR) kialakítása” című projekt honlapjának címlapja

Figure 1. Opening page of the “Preparation of the National Environmental Information System (OKIR) soil degradation subsystem (TDR)” project

A projekt célkitűzései

A projekt célja a mezőgazdasági eredetű környezeti terhelésre, valamint a talajok környezeti állapotára vonatkozó talajvédelmi adatszolgáltatásokhoz szükséges talajtani adatok előállítására és informatikai háttérének biztosítása az EU talajvédelmi stratégiájában meghatározott irányelvek végrehajtásának elősegítése érdekében. További cél a kapcsolódó állami közfeladatok elvégzésének támogatása és a nyilvánosság tájékoztatása érdekében történő talajtani adat és információ publikálása.

A projekt során informatikai fejlesztés végrehajtásával az Országos Környezeti Információs Rendszerhez (OKIR) kapcsolódóan a Talajdegradációs Információs Rendszer (TDR) kialakítása történik.

A projektben reprezentatív módon kiválasztott mezőgazdasági üzemek területeire vonatkozóan terhelési adatgyűjtési és indikációs modellezési feladatok végrehajtása, valamint reprezentatív mintavételi elrendezésben terepi felvételezésen alapuló talajtani adatgyűjtés és kapcsolódó állapot indikáció kerül végrehajtásra.

A feladat végrehajtására a projektgazda a nyílt közbeszerzési eljárás keretében 2010. szeptember 9-én kötött szerződést a nyertes pályázóval, a Terradegra konzorciummal: Szent István Egyetem (konzorciumvezető), Helion Kft. és a Fejér Megyei MgSZH, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság.

2010-ben elért eredmények

A projekt végrehajtására tematikus munkacsoportok alakultak.

A feladatok végrehajtása a talajmonitoring vizsgálati tervének kidolgozásával indult. Meghatározásra került a kísérleti elrendezés elméleti terve; és elkészültek a vizsgálat konkrét alkérdéseire és a hipotéziseire kapcsolódó statisztikai tesztek.

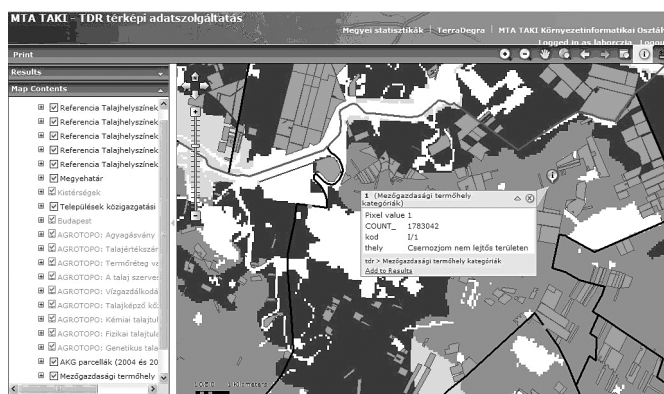
A terepi felvételezés mintaterületeit biztosító mezőgazdasági üzemek kiválasztásához szükséges üzemtipizálási módszertan került kidolgozásra. Országosan 285 választandó reprezentatív mezőgazdasági üzem került meghatározásra.

A termőhely tipizálási módszertan kialakításának keretében a magyarországi talaj-tani-agrokémiai gyakorlatban alkalmazott 6 termőhelyi kategória a lejtési viszonyok figyelembevételével 10-re bővült.

Térképi adatszolgáltatás indult (2. ábra), melynek keretében a <http://maps.rissac.hu/tdr> címen a szakértők elérhetik a TDR termőhelyi kategóriák térképi adatait és más fontos tematikát (AGROTOPO adatbázis, Referencia Talajhelyszínek, Corine felszínborítás). A tájékozódást utcaszintű háttértérkép valamint a megyehatár, kistérségek és a települések közigazgatási határai rétegek segítik.

Üzem kiválasztási útmutató és kapcsolat felvételi űrlap készült a megyei szakértők számára a megyei kvóta szerinti üzemkiválasztás megkönnyítésére. Megtörtént a területi szakértők és felvételezők szakmai képzése és minősítése.

Az informatikai fejlesztés keretében a projekt résztvevők számára kidolgozott üzemeltető rendszer került kialakításra, mely a <http://terradegra.helion.hu/> címen érhető el. A rendszer a felhasználói adminisztrációt, a résztvevők tájékoztatását és a célterületek térképi alapú kiválasztását a munkafolyamat áttekintését és a felvételezés informatikai támogatását biztosítja.

2. ábra Térképi adatszolgáltatás a szakértők számára: <http://maps.rissac.hu/tdr>
 Figure 2. Map data providing for experts: <http://maps.rissac.hu/tdr>

A projektből adódó gazdasági és társadalmi haszon

Az OKIR kompatibilis talajdegradációs adatbázis (TDR adatbázis) adatainak elemzésével kimutathatóvá válik a Magyarországon jellemző mezőgazdasági gyakorlat(ok) talajra gyakorolt degradációs hatása.

A projekt a magyarországi mezőgazdasági gyakorlatot reprezentáló üzemtípusok, és az üzemeken belüli gazdálkodási típusok elkülönítésével különböző termőhelyen okozott terhelések miatt kialakuló talajdegradáció típusára és mértékére vonatkozóan szolgáltat információt.

Általánosíthatóvá és összesíthetővé válik (megyei, régió, országos szinteken) a különböző termőhelyeken jelentkező terhelések kimutatott és számszerűsített degradációs hatása és területi készletezésre vonatkozó becslések is adhatóak a kimutatott összefüggések alapján.

A TDR rendszerből lehetőséget biztosítunk más OKIR szakrendszerekkel együttesen történő elemzések végrehajtásához szükséges, kiválasztott adattartalmak szolgáltatására, az EU felé történő, illetve a hazai országos szintű adatszolgáltatások támogatására, valamint az internetes információ-szolgáltatásra az érintett felhasználók tájékoztatására.